

Transcriptie interview Paula R. Trel-Vereecken, geb. 1 november 1924, gehouden 17 juni 2019

INHOUDSOPGAVE

- Blz. 1 Geboorteplaats plus –datum mevr. Trel
- Blz. 1 Beroep vader
- Blz. 2 Oorspronkelijke beroep mw. Trel
- Blz. 2 Polio-uitbraak
- Blz. 2 Opname in de Annakliniek Leiden
- Blz. 2 Ontmoet haar latere echtgenoot Willem Trel
- Blz. 3 Toekomstige echtgenoot was, samen met ouders, uitbater café Ons Hoekje aan de Koornbrugsteeg
- Blz. 3 Paula trouwt met Willem
- Blz. 4 Willem en Paula nemen zaak van ouders over
- Blz. 4 Meekaarten met de mannen
- Blz. 5 Allerlei soorten mensen in de zaak
- Blz. 5 Grove vrouw en miezerig mannetje
- Blz. 6 Vakantie
- Blz. 6 Marktlui kwamen eten
- Blz. 7 Vissen met de stamgasten
- Blz. 7 Je moest als kasteleins je mond kunnen houden
- Blz. 8 Enorme opslagkelder
- Blz. 9 Vrouwen stonden op het loon van hun man te wachten
- Blz. 9 De kinderen zijn er geboren
- Blz. 10 Ook de vrouwen kwamen mee
- Blz. 10 Gezellig wonen tegenover het stadhuis
- Blz. 11 Kerkgang
- Blz. 11 Pannetje eten op de kachel
- Blz. 12 Politiecontrole
- Blz. 12 Boodschappen op het Gangetje
- Blz. 13 Als vreemde hier, maar nooit moeite mee gehad

I-1: We gaan beginnen. We zijn hier bij mevrouw Paula Trel-Vereecken. En waar bent u geboren en waar, mevrouw Trel?

G: 1 november in Sint Jansteen, Zeeuws-Vlaanderen.

I-1: En in welk jaartal?

G: Hoe oud ben ik? Ik weet het zelf niet eens.

I-1: Het is niet zo netjes dat ik dat vraag natuurlijk.

G: 1924.

[Band gepauzeerd, omdat er aan de deur wordt geklopt. Band opnieuw gestart]

I-1: Mw. Trel uit Sint Jansteen. Het uiterste zuiden van Nederland.

G: De reis van mijn leven.

I-1: Wat was het beroep van uw vader?

G: Vlasser.

I-1: Vlasser, vertel eens, wat is een vlasser?

G: Mijn vader had een eigen bedrijf en ja, hoe moet ik dat nou uitleggen? In de Biesbosch huurde hij bij boeren land en dan zaaide hij vlas. En als dat vlas dan gegroeid was, dan moest dat er uit. Dat moest dan met de hand, niet met een machine getrokken worden.

I-1: En dat werd dan vervoerd naar Sint Jansteen?

G: Dat ging dan op een schuit en dat werd vervoerd naar huis. En daar werd het bewerkt natuurlijk.

I-1: Daar moest het roten?

G: Ja, daar moest het roten.

I-1 en I-2 tegelijk: Wat is roten?

G: Daar zijn hele grote fabrieken en daar moet je je vlas heen brengen en dan gaat het in warm water. Dan moest het er zoveel tijd in blijven zitten en dan werd het er weer uitgehaald. En dan bleef de vezel over.

I-2: Uw vader verbouwde het alleen?

G: Nee, tot de vezel toe. De vlasvezels werden door mijn vader verkocht om er linnen van te maken. Door fabrieken werd dat opgekocht.

I-1: Mooi beroep.

G: Ja.

I-1: En wat deed u voordat u naar het westen vertrok?

G: Ik was naaister. Daar heb ik een opleiding voor gehad.

I-1: Wat naaide u zoal?

G: Alles. Kleding, alles wat er te naaien was.

I-1: Maar u bent niet in Sint Jansteen gebleven! U bent naar Leiden gekomen; hoe is dat zo gegaan?

G: Nou, ik heb natuurlijk, op mijn vijfde brak er op de kleuterschool, ik zat op de kleuterschool, een epidemie uit van kinderverlamming. Polio. En vier kinderen van de kleuterschool waar ik op zat, wij hebben het gekregen. En toen later, veel later, de zoon van de burgemeester was er ook bij, is die hier in Leiden geopereerd. Vroeger de Annakliniek in de Vogelwijk. En ja, ze kunnen je natuurlijk niet beter maken, maar toen kwam de burgemeester naar mijn vader en hij zegt: "Ik heb wat voor je; mijn zoon is daar ook geholpen. Genezen kunnen ze natuurlijk niet, maar ze kunnen wel weer lopen". "Je moet mee", zegt hij, "met haar naar Leiden".

I-1: Met u, met Paula.

G: En zo ben ik hier in Leiden terechtgekomen in de Annakliniek.

I-1: Hoe oud was u toen?

G: Ik moest volgroeid zijn. Bij mij op de kamer lagen we met twee meisjes en dat meisje was de dochter van de burgemeester hier uit Leiden. En dat was een kennis van die man en die kwam daar op bezoek. En hij is nooit meer weggeweest.

I-1: Hoe kwam dat? Vertel eens.

G: Nou ja, elke dag kwam ie.

I-1: Voor dat meisje, maar niet voor u?

G: Ja, op het laatst was het voor mij natuurlijk.

I-1: En wie was die man?

G: Mijn man, Willem Trel.

I-1: En jullie werden verliefd op elkaar daar in de Annakliniek?

G: Ja. Dat meisje dat bij mij lag, daar was hij een kennis van, en die zegt: "Joh". Ja, als je in het ziekenhuis ligt, je maakt allerhande grappen tegen elkaar. "Nu weet ik waarom hij iedere dag komt!" Ik zeg: "O ja, waarom dan?" "Voor jou". Ik zeg: "Ga nou gauw weg, ik ken die jongen niet eens". Maar zo is het gegroeid natuurlijk.

I-1: Maar toen kwam Willem in de Annakliniek u opzoeken, maar u bent op enig moment weer teruggegaan naar Zeeuws-Vlaanderen natuurlijk. Hoe is dat dan gegaan? Toen hebben jullie afscheid genomen of?

G: Nee, mijn vader en mijn moeder kwamen me halen in de Annakliniek weer en toen heeft hij kennis daarmee gemaakt natuurlijk en toen is hij nog meegegaan toen wij naar huis gingen. Toen zei hij: "Nu ga je met je vader en moeder mee naar mijn moeder, want die wil kennis met je maken". Nou ja, dat hebben we ook gedaan natuurlijk en nadien is hij nog meegegaan met die auto waarmee wij naar huis gingen, tot Dordrecht. Daar hebben we hem op de trein gezet. En sindsdien is het aangebleven natuurlijk.

I-1: Dat was nog al wat, want hij woonde in Leiden en u in het uiterste zuiden van Zeeuws-Vlaanderen. Dat was niet makkelijk met al dat water ertussen.

G: Nee, dat was ook niet makkelijk. Hij had natuurlijk een eigen zaak, hij had een café met zijn vader natuurlijk. Het was van zijn vader natuurlijk en hij stond erin. Hij heeft ook altijd in dat café gestaan natuurlijk.

I-1: Welk café was dat?

G: Ons Hoekje; die bestaat nog. Het is recht tegenover het Stadhuisplein in het Trouwstraatje. Ik zag vanuit mijn huis natuurlijk, want we woonden er boven, alle bruiden zo van de trappen af komen.

I-2: Een romantisch plekje hè?

I-1: Maar u bent niet meteen naar Leiden gegaan. Dat heeft even geduurd of niet?

G: Ja, God ja. Ik kwam regelmatig in Leiden natuurlijk, want ik moest regelmatig in het ziekenhuis zijn. Dus ik kwam regelmatig hier. En zo is dat gegroeid natuurlijk hè.

I-1: En u bent getrouwd, met Willem.

G: En daar ben ik mee getrouwd, met Willem. [Wilhelmus Johannes Trel, geb. 26-9-1922, overl. 24-9-1999, was een zoon van Hendrik Paulus Anthonius Trel (23-7-1888 – 10-2-1951) en Joanna Apolonia Aanhaanen (21-12-1881 – 22-11-1974)]

I-1: Wanneer was dat?

G: Jeetje, hoe lang is dat dan geleden?

I-2: Hoe oud was u?

G: Hoe oud was ik, ja? Effen 20, dat weet ik nog wel. Ik geloof dat ik 24 was, aan het eind van de oorlog. [dus 1948]

I-1: Maar toen stonden de ouders van Willem in het café? Wat ging u toen doen toen u hier naar toe kwam?

G: Zijn ouders woonden daar niet meer, hoor. Die woonden in de P.J. Blokstraat [nr. 7]. Dat is aan de Hoge Rijndijk. Dus in het begin ben ik altijd bij zijn ouders geweest. Daar heb ik, toen ik getrouwd was, ook nog een hele poos ingewoond. Want zijn zuster woonde boven de straat en je kon geen huizen krijgen en die kon je niet op straat zetten natuurlijk. Die had vier kinderen. Ik heb toch wel een paar jaar daar boven gewoond, want mijn kinderen zijn er allebei nog geboren, op de P.J. Blokstraat. [Joanna Amelia Paula, geb. maart 1949, en Johannes Frederik Hendrikus, geb. oktober 1950]

En toen later kreeg zijn zuster eindelijk een huis toegewezen, dus die is toen verhuisd en toen zijn wij gelijk naar daar toe gegaan natuurlijk.

I-1: En toen heeft Willem de zaak overgenomen van zijn vader?

G: Ja.

I-1: En hoe ging dat voor een Zeeuws meisje in Leiden?

G: Ja, in het begin was het wel wennen, maar ik had er toch weinig moeite mee. Ja.

I-1: Want u sprak natuurlijk een ander dialect dan hier?

G: Ze hebben dikwijls wel om me gelachen bij Willem thuis natuurlijk. Zeiden ze: “Wat is dat nou weer voor een woord? Wat moeten we daar nou weer van maken?” En het is eigenaardig: ik praatte zoveel mogelijk Hollands, maar hoe vlugger je gaat praten, hoe meer je weer in je oude gewoonte valt.

I-2: Maar dat mag. Daar mag u trots op zijn, toch?

I-1: Maar u was naaister van uw vak. Ging u ook in het café werken?

G: Ja.

I-1: Hoe was dat? Was dat niet wennen?

G: Het was wel wennen, maar daar heb ik eigenlijk weinig moeite mee gehad. Dat komt natuurlijk, ik had nooit moeite om met mensen om te gaan. Dus ik heb er eigenlijk weinig moeite voor gedaan.

I-1: En de klanten accepteerden u ook wel?

G: Ja, ja hoor. Als ik er niet was, dan vroegen ze aan Willem: “Willem, waar is je vrouw?” “Ja, die is er vandaag niet”, zei hij dan als ik een of ander moest doen. Want ik moest ook altijd meekarten, weet je wel; als ze één man tekort kwamen, dan moest ik invallen. Ik heette Paula. “Waar is Paula, want we moeten karten en we hebben een man tekort”. En dan moest ik weer invallen.

I-1: Was dat niet moeilijk om te combineren, een gezin boven en beneden het café?
 G: Ja, een druk leven natuurlijk.
 I-1: Want hoe verdeelde u dat?
 G: Overdag was ik meestal boven. Alleen met de marktdagen niet natuurlijk.
 I-1: Waarom niet?
 G: Dan was het altijd druk en alles; dat kon niet anders.
 I-1: Hoe laat ging het café open?
 G: We gingen om 10.00u open; om 12.00u sluiten 's nachts.
 I-2: En dan was het de hele dag door?
 G: Ja, op marktdagen. Op andere dagen gingen we 's middags om 12.00u dicht tot 14.00u om te eten.
 I-1: Maar er moest ook schoongemaakt worden?
 G: Ja, dat moest je 's ochtends voordat de zaak openging al gedaan hebben.
 I-1: Was dat geen zwaar leven?
 G: Ja. Ik heb er nooit een hekel aan gehad. Nee.
 I-2: U vond het wel gezellig met de mensen in het café?
 G: Je moet wel met mensen om kunnen gaan, want je krijgt allerlei soorten mensen in het café. Dus dat is het eerste al.
 I-1: Want wat voor soort mensen kwamen er zoal?
 G: Alles: werkmensen, kantoormensen. Er waren wel, die zaten in Den Haag op kantoor. Die kwamen uit Den Haag, even een borreltje halen; gingen ze weer met de bus terug.
 I-1: Die kwamen even op en neer om een borrel te halen in het [Ons] Hoekje. Geweldig. Maar zijn er ook klanten waar een verhaal over te vertellen is?
 G: Ja, misschien wel. Ik weet wel, daar denk ik eigenlijk nog dikwijls aan. 's Zondags was dat; dan kwam er altijd een man die kaartte. En dan kaartten ze, weet je wel, maar om 12.00u moest hij thuis zijn van zijn vrouw, want dan was het eten. Op een keer, hij bleef altijd hangen en dan zei ik weleens: "Hé joh, maak nou dat je naar huis komt, want je weet: om 12.00u moet je thuis zijn, dan krijg je weer herrie". Maar ja, het is net of je het tegen een dove zegt natuurlijk. Nou, daar komt zijn vrouw [borduren], ik zag haar al van verre aankomen. Ik zeg: "Maak dat je weg komt, want kijk eens wat daar komt". En die vrouw, die zei niks. Dat was een heel net mens. Die kwam binnen, zij was zo'n hele flinke, grove vrouw en hij was zo'n klein miezerig mannetje. En ze kwam binnen, ze zei geen woord en niemand zei wat tegen haar, want iedereen kende haar, en ze pakte hem vast en zette hem op haar arm en [nam hem mee].
 I-1: Geweldig. En dat gebeurde iedere zondag?
 G: Ja, want die bleef altijd hangen natuurlijk. Daarvan zeiden wij als, als het twaalf uur was: "Joh, maak dat je thuis komt, want straks komt je vrouw weer". Maar ja, dan bleef hij nog eens staan praten en op het laatst was ze er dan natuurlijk. Maar ik zeg het: ze zei nooit een woord hoor. Ook tegen hem niet; ze pakte hem vast, zette hem op d'r arm en was ermee weg.
 I-2: Jammer dat daar geen filmpje van is!
 G: En ze woonde op de Uiterstegracht.
 I-1: Hebt u meer van dat soort klanten gehad?
 G: Alleen [bij haar had dat ding]...
 I-1: Maar er liep allerlei pluimage rond toch?
 G: Ja, natuurlijk, natuurlijk.
 I-1: Ook wel lastige klanten?
 G: Ja, ook. Ja, je hebt van allerlei soort klanten, tuurlijk. Weet je wel.
 I-1: En vakantie, zat dat er in, in die tijd?
 G: Nou, we hebben jaren geen vakantie gehad. De laatste jaren gingen we altijd met vakantie. Dan deden we de deuren dicht, echt helemaal dicht.
 I-1: En wat voor soort vakanties waren dat?
 G: Wij gingen meestal naar het buitenland natuurlijk. Mijn man was een fan van Noorwegen. "Waar zullen we dit jaar naartoe gaan?" "Oh, laten we maar naar Noorwegen gaan".

I-1: In de beginperiode was er helemaal geen vrij, of wel? Want de ouders van Willem waren er ook nog natuurlijk; die konden helpen, of niet?

G: Ja, die waren er natuurlijk nog.

I-1: Want u had een jong gezin.

G: Ja, ik had een jong gezin natuurlijk.

I-1: Maar gebeurde dat ook wel, dat ze kwamen helpen?

G: Nee, nee, toen wij eenmaal getrouwd waren, toen is zijn vader er uit gegaan. Toen is het helemaal overgegaan natuurlijk.

I-1: U woonde boven het café, maar u was nooit vrij daardoor natuurlijk?

G: Nee, jaren dat we geen vrije dag namen. Maar de laatste jaren hadden we altijd een vrije dag, hoor. Dan was donderdags het café gesloten.

I-1: En waarom waren de marktdagen anders dan andere dagen?

G: Die marktlui kwamen altijd al bij ons eten tussen de middag natuurlijk. Want dan gingen we niet dicht. Andere dagen waren we 's middags altijd een paar uur gesloten voor het eten, maar niet op marktdagen.

I-1: Werd er ook gekookt?

I-2: Voor hoeveel man?

G: Ja, ik kookte. Niet zo veel hoor. Er was maar een paar waar ik dat voor deed. Ik maakte er geen beroep van.

I-1: Het was geen restaurant?

G: Nee.

I-1: En organiseerde u ook wel eens wat? Uw man en u. Voor de stamgasten?

G: Ja, een paar keer per jaar ging ie met alle stamgasten, daar waren ze gek op: vissen! 's Ochtends moest ik al er zijn. Dan dronken ze eerst koffie en dan gingen ze met z'n allen weg natuurlijk. Vissen. En dan kwamen ze om een uur of twee, drie, waren ze dan terug. Nou, dan was het altijd happy hoor. Daar was natuurlijk een hele feestdag van gemaakt. Dan maakte ik koffie en broodjes klaar. Dat ze konden eten, natuurlijk.

I-2: En dan ging het erom wie de grootste had? Of wie de meeste had?

G: Nee, wie de meeste had.

I-2: En die kreeg iets?

G: Ja, nou... niet de moeite waard hoor. Onnozele dingen.

I-1: Maar het was wel populair dus, dat vissen?

G: Ohh..., tegen die tijd dat het was, dan zeiden ze tegen m'n man: "Willem, wanneer gaan we nou vissen?"

I-1: Want hij moest het organiseren; dat deed niet die klant?

G: Hij, ja.

I-1: En dat kaarten, was dat ook in competitie?

G: Ja, in de winter hadden we ook kaartavonden natuurlijk: klaverjassen.

I-1: En dat organiseerde Willem ook?

G: Ja.

I-1: Het was wel een café voor stamgasten of zie ik dat niet goed?

G: Ja.

I-2: Kwamen er ook jonge mensen?

G: Nou, er kwamen jonge mensen naar eigen de... ding ...dat waren vaste klanten. Een hoop mensen. En sommige mensen, een man - dat heb je natuurlijk - die vertelden hun hele hebben en houwen hier. Tussenbeide, over sommige huishoudens, precies wat er gebeurde.

I-1: Dus je moest als kasteleinse wel je mond kunnen houden?

G: Ja, want daar praat je niet over natuurlijk. Want dan was het: "Ik moet je wat vertellen, dat en dat. Maar niet verder vertellen". Nee, dat vertelde ik niet verder.

I-1: U was een soort maatschappelijk werker?

I-2: U kon goed luisteren blijkbaar?

G: Ja hoor.

I-1: En de bevoorrading, want het was natuurlijk heel erg druk daar. Een druk punt; wanneer gebeurde dat?

G: De bevoorrading kwam altijd op woensdag. De Heineken. Die bracht... we hadden vaten bier natuurlijk.

I-1: Waar werden die opgeslagen?

G: In de kelder. Er was een hele grote kelder. Die liep onder onze zaak de Koornbrugsteeg in en het stadhuis... en liep tot aan het stadhuis.

I-1: Oh dat is heel diep.

G: Helemaal onder de ding.

I-1: Dat is ruim tien meter. Misschien wel meer dan tien. Enorm. Dat ging door een luik?

G: Dat ging door een luik.

I-1: Is dat er nog?

G: Ik denk het wel. Want in de steeg, net onder dat raam.

I-1: In de Koornbrugsteeg?

G: Ja, daar liggen hele grote. Daar gingen ze de kelder in.

I-1: Ik ga woensdag meteen kijken. Flessen bier werden niet uitgeschonken, of wel?

G: Nou, dat was maar zelden. Flesjes bier, dat, nee.

I-1: Nee, maar tegenwoordig heb je al die soorten bier, maar dat was in uw tijd niet?

G: Toen was dat nog niet natuurlijk.

I-1: Maar sterke drank werd natuurlijk ook geschonken?

G: Jaha.... Hartevelt jenever.

I-1: Leidse jenever.

I-2: Hadden jullie weleens dronken gasten?

G: Oh ja hoor. Maar daar had Willem, mijn man, geen moeite mee hoor. Als ze vervelend werden, dan pakte hij ze vast, zette de deur open. D'r uit en deur dicht.

I-1: En dat accepteerden ze ook van Willem?

G: Dat wisten ze. Als ze een beetje vervelend werden, dan waarschuwde hij ze en zegt ie: "Nog één keer en je staat buiten". Dat wisten ze gewoon.

I-1: Maar Willem was een stevige vent?

G: Ja.

I-1: En betalen, ging dat altijd soepel?

G: Ja, een paar had je. Dieje. Die betaalden op rekening. Die dronken op rekening.

I-1: Vaste klanten?

G: Vaste klanten, ja. Dan kregen ze zaterdagsmiddags hun geld. Dat was vroeger zo. D'r loon. En dan kwamen ze betalen.

I-1: Daar waren die vrouwen wel blij mee?

G: Je had tussenbeide wel ruzie. Dan stonden die vrouwen al te wachten, want anders kregen ze niks.

I-1: Voor het café?

G: Ja, in de buurt natuurlijk hé.

I-1: U voelde zich daar niet schuldig nou mee?

G: Nee, waarom? Moesten ze zelf weten. Maar we hebben ook nooit met die vrouwen narigheid gehad hoor. We wisten gewoon... We waarschuwden ze ook altijd. Je wist precies wanneer die kwam en die kwam... Dan zei ik: "Joh, hé, maak dat je naar huis komt, want straks staat je vrouw voor de deur".

I-1: En waren alle klanten makkelijk van betalen?

G: Ja... we hebben er eigenlijk nooit de moeite mee gehad.

I-1: U was heel sociaal?

G: Je had er een paar die betaalden alleen zaterdagsmiddags, want toen was het dat je zaterdagochtend werkte.

I-2: Maar de meesten betaalden wel meteen?

G: Jaha...

I-2: Dat is ook wel beter hè? Dan weet je wat je overhoudt.

I-1: Hoelang hebt u het café gestaan, zo alles bij mekaar, ongeveer?

G: Godsie! Van m'n trouwen natuurlijk.

I-1: Dat is veertig jaar?

G: Ja, toen zijn we eruit gegaan. Jaren en jaren hebben we erin gestaan. [vanaf 1978 verhuurd]

I-2: Hebben jullie nog een jubileum gevierd?

G: Nee hoor. We hebben nooit iets gevierd.

I-2: Maar het zal wel meer dan 25 jaar geweest zijn? Ook meer dan veertig?

G: Ja, m'n God, de kinderen zijn d'r geboren, die zijn d'r getrouwd.

I-1: Ja, dat was makkelijk. Ze konden even naar de overkant (stadhuis).

G: Ze hadden maar over te steken...

I-1: Maar in al die.... Het gaat over tientallen jaren dat u daar in café hebt gestaan?

G: Ja, tientallen jaren. Ik denk nou.... Ik zeg van mijn trouwen af. En we zijn er pas uitgegaan toen later m'n man AOW had, dus.

I-1: Dus ruim veertig jaar. Is er veel veranderd in die tijd? Sinds u begon totdat u er uit ging?

G: Nou, dat wil ik niet zeggen. Nee... Het was wel wrang (?), het werd wel wat vrijer, weet je wel.

I-1: Wat bedoelt u met vrijer?

G: Nou ja, je hebt natuurlijk een hoop man die wel eens biertjes dronken, maar dat most wel eens stiekem natuurlijk. Dat die vrouwen het niet wilden. Later werd dat toch socialer, dat die vrouwen. Dikwijls dat die vrouwen meekwamen.

M'n man was een voetbalfan van Lugdunum. En 's maandags was er 's avonds. Hij kende natuurlijk veel mensen. En 's maandagsavonds gaat ie een stuk of... drie, vier echtparen geloof ik. Die maakten die kantine schoon. En later kwam ze ronselen in de zaak voor een glaasje bier. Daar hebben we veel mee gelachen.

I-1: Maar was het ook niet zo dat mensen wat meer te besteden kregen, dat dat er ook mee te maken heeft dat het misschien niet zo stiekem hoefde?

G: Ja, nou, de mensen werden vrijer.

I-2: Vrouwen waren... gingen ook drinken hè?

G: Ja, die kwamen mee. Dat kreeg je toen natuurlijk.

I-2: Dan wordt het natuurlijk veel makkelijker?

I-1: Werd het daarmee gezelliger, of juist niet? In het café?

G: Nou nee, dat kan ik niet zeggen. Soms wel en soms niet. Je had er ook vrouwen bij, dan dacht je bij je eigen: nou, ik plak ze achter het behang.

I-2: Wat deden ze dan?

I-1: Waarom was dat?

G: Nou ja, je hebt van die zeuren, die doen niks dan zitten te zeuren. En dan denk ik: mens, als je het niet naar je zin hebt, waarom blijf je dan niet thuis?

I-2: Maar dat kon je natuurlijk niet zeggen, als kasteleins?

G: Nee, natuurlijk niet. Kun je dat niet zeggen. Maar je denkt het wel.

I-1: Er gebeurde natuurlijk ook nog wel eens wat daar in de buurt bij het stadhuis met optochten en zo. Dat was wel 'n gezellig punt denk ik, of niet?

G: Ja, ik heb er altijd met veel plezier gewoond.

I-1: Ja, dat zal wel. Ja, dan kwam ook veel bezoek, zo los van het café?

G: We zaten natuurlijk op de eerste rang als er op het Stadhuisplein wat te doen was. We hoefden maar door het raam kijken.

I-1: Ja ja, het was een tribune.

G: En ze trouwden en dan kwamen ze allemaal van die trap van af natuurlijk.

I-1: En kwamen er dan ook met de kinderen vriendjes mee?

G: Mijn dochter en m'n zoon natuurlijk. Mijn dochter niet zo, maar mijn zoon, die had daar in de straat ook jongens die bij hem op school zaten, dus dat waren vrienden van hem natuurlijk. En, als er wat te doen was op het plein, dan dorsten ze dat niet te vragen. Maar dan was het, m'n zoon heette Jan: "Jahan! Kom je buitenspelen?" "Nee", zei Jan, "ik kom niet buitenspelen". Even later, ze bleven dan aan de deur natuurlijk. Dus dan zei ik: "Laat ze nou maar binnen. Laat boven maar kijken, want ze blijven toch natuurlijk". Nou, dan gingen ze voor het raam zitten natuurlijk hè. Je had er nooit last van. Want dat wisten ze wel. Je mag kijken, maar nergens aankomen.

I-1: Waar gingen de kinderen op school?

G: M'n dochter die ging op het Levendaal. De Barbaraschool. En m'n zoon op het Rapenburg.

I-1: Welke school was dat op het Rapenburg?

G: Ja, hoe heette die school? Ik weet het niet meer. Een jongensschool. [Sint Jansschool, Rap. 48]

I-2: Waren jullie katholiek?

G: Ja.

I-2: Maar jullie gingen niet naar de kerk?

G: Ja hoor.

I-1: Waar ging u naar de kerk?

G: De Petruskerk. Nou, mijn man ging naar de Hartebrug. En ik ging altijd naar de Petruskerk. Want we konden nooit samen natuurlijk.

I-1: Uw man was ook katholiek? Want Zeeuws-Vlaanderen is katholiek, dat begrijp ik. Maar hij was ook katholiek?

G: Ja.

I-1: Er is nog een mooi verhaal, geloof ik, over een kapper Tom de Daa(r)s, zegt u dat wat?

G: Ja, die had op de Langebrug, had ie een kapperszaak. Die had nogal een strenge vrouw. 's Zondags ging hij altijd met zijn zoon - daar is m'n dochter mee getrouwd, met die zoon [J.A.P. Trel trouwde juli 1968 E. Timan van Langebrug 109] – moest ie altijd naar de kerk. Ook naar de Hartebrugkerk. Maar ging nooit natuurlijk. Ze kwam altijd meteen naar de zaak, weet je wel? Tegen twaalf, dat die kerk uit was, dan begon m'n man al: "Oh Tom, ga naar huis, want straks krijg je weer narigheid". Maar iedere zondag was het feest. Hij ging niet naar de kerk. Hij kwam natuurlijk naar de kroeg.

I-1: Hij is nooit verraden?

G: Nee.

I-2: Zijn vrouw kon zelf niet naar de kerk?

G: Zijn vrouw was invalide. Die kwam nooit buiten.

I-1: Ik kijk nog even wat we hebben, maar u hebt al heel veel verteld, denk ik...

I-2: We hebben ook nog het verhaal van het pannetje op de toog.

G: Dat was dat ze zondags natuurlijk bleven hangen. Met kaarten.... En dan was er een mevrouw, die bracht altijd een pannetje eten. En dan zei ze: "Hier heb je eten, dan hoef je tenminste niet naar huis te komen. Dan kan je doorgaan".

I-1: Dat gebeurde ook?

G: Ja, en verder zei ze niks hoor... Niet schelden, niet ... Zette dat pannetje voor hem neer en euh, ik zette het dan.... Zo'n ouderwetse kachel weet je wel. Ik zette het dan op de kachel. En dan zei ik:

"Joh, als het nou warm is, eet het dan op. Want het is zonde van het eten". Ja.

I-2: Dat was heel aardig, dus, van die vrouw eigenlijk...?

G: Ja, het was natuurlijk niet zo aardig bedoeld. Maar ik bedoelde, ze maakte geen ruzie...

I-1: Door wie bent u opgevolgd? Is café verkocht?

G: Nee, we hebben het nog jaren verpacht.

I-1: En waar bent u toen gaan wonen?

G: In de P.J. Blokstraat.

I-1: Het huis van de familie?

G: Toen waren Willem zijn ouders overleden en toen zijn we in dat huis gegaan.

I-1: Dat café sloot om twaalf uur 's nachts. Dat luisterde zeker nauw, of werd dat niet gecontroleerd?

G: Ja, joh, het was al de eerste waar ze waren, want ze kwamen van het politiebureau...

I-1: Op de Zonneveldstraat?

G: Op de Zonneveldstraat begonnen ze d'r dienst. En dan moesten ze eerst het stadhuis controleren, dus wij waren al de eerste. Ze kwamen wel eens niet in het stadhuis; dan bleven ze hangen natuurlijk.

I-1: Oh, dan bleven ze hangen? Namen ze dan ook een borrel? U knikt ja...

G: Ja!

I-2: Dat mocht eigenlijk niet hè?

G: Nee, dat mocht natuurlijk niet.

[Band wordt stopgezet]

G: Ja, je had je huishouden. Dat was een dubbelleven.

I-2: Had u wel contact met andere vrouwen?

G: Ja hoor. Nou ja, als er iets aan de hand was, of zo. Dan bleef mijn man in de zaak en ik ging of [.....] of hij wou iets wat hij graag mee wou maken, of wat ook. Dan ging hij natuurlijk.

I-1: Waar deed u de boodschappen eigenlijk? In de buurt?

G: Bij Albert Heijn; die zat om de hoek van het Gangetje.

I-1: In het Gangetje, oh, dat wist ik helemaal niet.

I-2: Dat was de eerste kleine supermarkt, zeg maar.

G: Ja, maar dat was toch vrij nogal vrij uitgebreid. Dat was zo'n ronde winkel. De winkel liep zo....

[schetst in de lucht]. Hier was de ingang, zal ik maar zeggen. Dat was toch nog een aardige zaak.

I-1: Ja, je had geen tijd om allemaal winkels af te struinen natuurlijk, met een eigen zaak?

G: Nee, nee, nee, nee.

I-1: Als u nu terugkijkt op uw leven zo, wat vindt u daar nu van?

G: Nou nee, altijd druk. Ik zei altijd... de kinderen die vragen dat ook wel eens: "Mam, hoe heb je dat allemaal beleefd?" Weet je wel. Want ik kwam als vreemde hier, want ik kwam helemaal van de grens van België vandaan. Toch heb ik daar van begin... ik weet niet.... daar geen moeite mee gehad

I-1: U was wel thuis hier?

G: Ja, ja, ja, ja.

I-1: Nou ja, als je als naaister uit Zeeuws-Vlaanderen komt en je wordt hier de rest van je leven kasteleinse. Als je daar nu op terugkijkt, is er toch wel wat gebeurd.

G: Zeker, zeker is er wat gebeurd. Heel veel meegemaakt. Maar ja. Langzamerhand groeide je daar in.

I-1: Maar geen spijt van?

G: Nee, nooit spijt gehad, nee.

I-1: Mooi...